

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-02-19
Besvaras senast
2021-03-03 kl. 12.00

Till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:1894 Transporter som del av granskningssystemet för utländska direktinvesteringar

Sverige har under lång tid saknat lagstiftning för att granska och vid behov ytterst kunna stoppa utländska direktinvesteringar som kan hota Sveriges säkerhet.

Under senare år har dock en rad åtgärder vidtagits genom initiativ från Europeiska unionen, regeringen och riksdagen. I april 2019 trädde en ny säkerhetsknyddslag i kraft som påverkar alla utförare av säkerhetskänslig verksamhet. Genom att det så kallade NIS-direktivet infördes i svensk lag infördes även högre informationssäkerhetskrav inom samhällsviktiga tjänster inom sektorerna energi, transport, bank, finansmarknadsinfrastruktur, hälso- och sjukvård, dricksvatten och digital infrastruktur.

För närvarande bedrivs även en utredning under Sten Heckschers ledning som ska föreslå ett system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden. Utredningen kommer dock inte att bli klar förrän i november 2021. Moderaterna har genom ett utskottsinitiativ i riksdagen verkat för att komplettera befintlig lagstiftning på detta område i väntan på att ett heltäckande system för granskning av utländska direktinvesteringar kommer på plats.

Även frågan om att låta kinesiska aktörer delta som leverantörer i den svenska 5G-utbyggnaden har varit föremål för omfattande debatt. År 2019 antog riksdagen kompletterande lagstiftning till lagen om elektronisk kommunikation som innebar en skyldighet för Post- och telestyrelsen att samråda med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten vid bland annat tillståndsgivning för 5G-nätet. Detta samrådsförfarande är ett viktigt steg för att tillgodose att nationella säkerhetsaspekter kan vägas in vid utbyggnaden av 5G-nätet.

Sveriges ekonomi har under lång tid berikats av utländska direktinvesteringar. Det ska vi fortsatt värna. Men vi får inte heller vara naiva. Framför allt när investeringarna kommer från diktaturer som till exempel Kina och Ryssland. I regeringens Kinastrategi lyfts den kinesiska underrättelselagen fram. Lagen fastslår att kinesiska företag och medborgare har skyldighet att bistå den kinesiska staten i underrättelseverksamhet. Vidare slår Säkerhetspolisen i sin årsbok fast att Kina bedriver en omfattande underrättelseverksamhet och industrispionage i Sverige.

Det finns även skäl att beakta hur säkerhetsaspekterna bättre kan tillgodoses vid byggnation och drift av samhällsviktig infrastruktur inom området transporter samt vilket ansvar regionala aktörer har för att trygga Sveriges säkerhet. I exempelvis Stockholmsregionen drivs i dag pendeltåg, tunnelbana och snart även regionaltåg av kinesiska företag. Det betyder att mer än två tredjedelar av landets upphandlade tågtrafik sköts av kinesiska aktörer. Dessa upphandlingar har skett utan att någon säkerhetsprövning ägt rum. Dessutom har nyligen kinesiska företag vunnit upphandlingar vad gäller byggande av nya arbetstunnlar och tågtunnlar i Stockholm. I dagsläget är det oklart om den planerade upphandlingen av tunnelbanan kommer att bli av eller om regionen väljer att förlänga nuvarande avtal med en kinesisk aktör.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga statsrådet Mikael Damberg:

Avser statsrådet att agera för att transporter ska beaktas i det nya systemet för granskning av utländska direktinvesteringar?

.....

Pål Jonson (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander